

DEBRECENI NAGY UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

HELYBEN:		VIDÉKEN:	
Egy évre . . .	12 korona	Egy évre . . .	18 korona
Fél évre . . .	6 korona	Fél évre . . .	9 korona
Negyedévre . . .	3 korona	Negyedévre . . .	4 K 50 f.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
PERCZEL MÓRIC.

SZERKESZTŐ:
HAJDU SÁNDOR.

SZERKESZTŐSÉG:
Debrecen, Piac-u. 79. sz.
Telefon 689.

KIADÓHIVATAL:
Debrecen, Piac-u. 79. sz.
Telefon 689.

Megjelenik hétfő kivételével minden nap.

Krónika.

Gromon Dezső báróról el lehet mondani, hogy jól élt: sokat élt. Igazi típusa volt a viveurnek, aki minden igyekezetében, egyénisége minden megnyilvánulásában az élvezet önzést helyezte előtérbe. Ezen a címen aztán több komikus vonását árulta el, de ezek senkinek sem ártottak soha, — legfeljebb saját tulajdonságának. Különbözik pedig a jó kedély hatotta át Gromont minden működésében, a társadalomban éppen úgy, mint a politikában. Ennek köszönheti, hogy az utóbbi téren előre ment, mert bizony nem volt lumen, hanem „grand seigneur“ a mai kor összes libáival. Barátai hamar el fogják felejteni, ellenségei nem voltak, tehát emléke rövid idő múlva azok előtt fog élni, akik hozzá hasonló kedélyes életet folytattak. Ugy fog járni, mint sok más, akiket nem a belső tartalom dobált felszínre, hanem más külső tulajdonságok, vagy a protekciós atyafiság.

Biharmegyében a kataszteri kiigazítás után újból állapítják meg az urbéri telek földadót. Így Nagyszalontán felemelték öt koronával, ellenben a nemzetiségi vidékeken lényegesen leszállították. Ugy hogy Biharban a nemes magyar választók száma csökken a nemzetiségi emelkedéssel szemben. Tetszik tudni, hogy miért van ez így? Azért, mert a magyarok törhetlen 48-asok, míg az oláhok a választá-

soknál megvehető. Ez a Tiszák nemzeti politikája. Nagyban és kicsiben. Féltik az országot a választói reformtól, mert az csak nemzeti-ségi polgárnak biztosítaná esetleg a választói jogosultságot, ellenben a szűkebb hazájukban mindent elkövetnek, hogy a számukat emeljék. Ebből is látszik, hogy mennyi önzést takar az ő félelmük a demokratikus választói reformtól. Nem a magyarságot féltik ők, hanem a saját hatalmukat. S szinte kétségbeejtő érzés azt tudni, hogy ma Tisza István gróf képes feltartani az országot az egészséges fejlődéstől, a kinek minden terve elárulja, hogy nem tud a nemzet óriásilag túlnyomó többségével együtt gondolkodni.

Az új adótörvény.

A törvénynek egyik fontos kelléke, hogy azok, akikről és akiknek szól, tudjanak felőle. Ha nem fogadják el mentesül, hogy valaki nem ismeri a törvényt, akkor a törvények tudását a legszélesebb körben kell terjeszteni. Elvégre nem minden polgár és nem mindig mehet ügyvédhez, referenshez, ha valamit a reá vonatkozó, vállaira nehezűdött törvénytörvények felől meg akar tudni.

A pénzügyminiszter — így olvassuk — az új adótörvények végrehajtási utasítása ügyében értekezletre hívta össze

csoportonként a pénzügyigazgatóságokat. És az első ilyen értekezleten, a szakközegek között is kifejezésre jutott, hogy a törvény kiegészítő részét tevő végrehajtási utasítás homályos, zavaros, kiegészítésre és magyarázásra szorul.

És ha a szakemberek ennyire vannak az adótörvényekkel: mit szóljon akkor a közönség! A közönségnek legnagyobb része azt se tudja, hogy az új adótörvények mit tartalmaznak. — Volt, igaz, róla sok szó azokban az időkben, amikor a Wekerle-féle adóreformjavaslatok a képviselőház elé kerültek és azok módosítására a kereskedők és iparosok országszerte mozgalmat indítottak. A Wekerle-javaslatok módosítottak, azután mikor Lukács László pénzügyminiszter az adótörvények életbeléptetését elhalasztotta, az érdekeltek lassanként elfeledkeztek erről az ügyről s végre mikor Teleszky pénzügyminiszter a képviselőház elé vitte azokat, az izgalmas politikai események hatása alatt az érdekeltek nem ellenőrizhették, hogy milyen újabb módosításokon, pótlásokon ment át a régi adóreform.

Most már ez törvény és legnagyobb részében újév napján életbelép. A beavatottabbak annyit tudnak, hogy például a kereskedőkre, iparosokra a törvény az adó kulcsát leszállítja ugyan, de az által, hogy a minimális adótételek

Bosszu.

Irtá: PAUL LAURIN.

Az áprilisi alkonyat, mint egy alattomos büntárs lassan árnyékába borította az egész műtermet, amelynek falain az arcképek mintha életre keltek volna.

— Nem, nem, Raoul, kérlek . . . nem — ellenkezett Baugardné — tudod, csak annyi időm van, hogy sietve visszanyerjem párisi külsőm. Hét órára otthon kell lennem.

— Semmit sem tudok, csak azt, hogy imádlak — felelte a fiatal festő.

Berlaut Raoul, a már harminc éves korában hírneves arcképfestő, s a szép kis Baugardné a széles pamlogon gyöngéden átölelkezve, szerelmes szavakat suitogva, az örök, halhatatlan s mégis csak órákig tartó boldogságot élvezték öttől hétig . . .

Néhány pillanatig tartó relativ csend után a fiatal asszony felsóhajtott:

— Mégis, ha Joseph látná . . .
— Kérlek Linike, tudod, hogy szerettem, ha a férjedről beszélsz . . . különösen bizonyos percekben . . .

A kis Baugardné felkacagott:
— Végre is — folytatta Berlaut — Joseph a legjobb barátom, és . . .

— Ej, kedvesem, csak nem akarod dicsérni előttem a férjem? . . . Azt a nyomorultat, aki egyszerre két szeretőt tart! S a mellett ostoba

és ünnepélyes . . . ah! És féltékeny . . . brutalisan féltékeny. Azt hiszem, ha így együtt látna bennünket, még nagyobb örömmel csalnám meg . . .

Mintha az isteni gondviselés csak e perverz vágy kiejtését várta volna, a műterem ajtaja hirtelen felpattant s a küszöbön megjelent Baugard Joseph.

Liline rémültem simult kedvese karjaiba s mozdulatlanul ülve maradtak. Pedig Baugard nem kodakot, hanem egy igen csinos revolvert szegzett reájuk.

De nem sütötte el rögtön.
— Nyomorultak! — kiáltá — olyan helyzetben leplek meg . . .

— Amely minden kétséget kizár — vágta vissza a festő, aki elhatározta, hogy vidáman fog meghalni.

Baugard, ki a revolvert egyre reájuk szegte, tovább akart kiáltozni, de a felindulása elnyomta hangját s csak egyes szótagokat tudott kiejteni.

— Dadogsz, Joseph! . . . Hát természetes, hogy nem értesítettünk . . . De szegény öregem, belefárad a karod, ha egyre így tartod!
— Lelőlek, mint a kutyákat!

Liline önkéntelenül felsikoltott és Berlautnak hirtelen eszébe ötlött az anekdota, midőn a halálraítélttől megkérdezik, mi az utolsó kívánsága s az azt feleli: angolul megtanulni.

A lövés most sem dördült el.

Kinos csend következett s a kis Baugardné így kiáltott férjére:

— De lőjjön hát sapristi! . . . ez végre is idegölő!

Baugard, úgy látszott tökéletesen ki akarta élvezni bosszuját. Ölni szándékozott az bizonyos volt, mert revolverét egyre rájuk szegte homlokán kidagadtak az erek, szemei vérszesen forogtak, igazán csunya volt . . .

S a fegyver most sem sült el.

Berlaut izgatottan lefejtette Liline karjait és a férj elé ugrott:

— Nos mi lesz? . . . Megölsz-e végre? . . . hiszen látom, csak ezt akard!

Baugard egyre mozdulatlan és néma maradt és kinyújtott kezében a revolver láthatólag reszketett. Berlaut pedig egyetlen mozdulattal, jóízűen nevetve, kikapta a kezéből:

— Ügyetlen fickó vagy! — kiáltott a fegyverétől megfosztott bosszuállóra, negyedóra óta tétovázol! . . . ide nézz, majd én megmutatom, hogy kell ezzel bánni!

Baugard megalázva hajolt meg, hogy lássa, de nem volt már ideje reá, mert a fegyver elsült s a golyó egyenesen a két szemé közé repült. Holtan esett össze . . .

Berlaut iszonyodva bukott térdre áldozata mellett:

— Ó, szegény öregem, ezt nem akartam!

— Ej, én jobb szeretem így! — jelentette ki energikusan a kis Baugardné és a még

kiszabására új mértéket szab, tág teret és alkalmat nyújt az adósrófolásra. Az is hirlik, hogy az új adótörvény bármelyik kereskedőt és iparost kötelezheti, hogy üzleti könyveit felmutassa és azzal igazolja az adókövető-bizottság előtt tett állításait — de erről már egész biztosan nem tudnak.

Az adótörvények életbeléptének idején a közönséget ilyen tájékoztatásban hagyni nem lehet. Még ha valamely szakreform, vagy új büntető-eljárásról lenne szó, hagyján; de az adótörvények mindenkit érintenek, azok megismertetése tehát a legnagyobb, legközvetlenebb közérdek.

A pénzügyminiszter tehát ne elégedjék meg azzal, hogy szakembereit az új törvények kezelése, végrehajtása felől kiköztatja. Gondoskodnia kell arról, hogy az új, az előreláthatólag súlyos terheket jelentő törvények tartalma és intézkedései a közutóba jussanak. Ha már a polgárok magasabb adót lesznek kénytelenek viselni, kapjanak megnyugtatót arra nézve, hogy igazságosan, a törvény szakaszainak és szellemének megfelelő módon lettek megadóztatva, addig a háttérig, amelyet a törvény megszab, — másfelelő pedig legyen neki módja igénybevenni azt a védekezést, amelyre az új törvény az adózóknak alkalmat ad.

Természetes, hogy a megismertetésnek sem az nem elegendő módja, hogy a törvények nyomtatásban hivatalos és félhivatalos kiadásokban kommentárokkal, vagy anélkül, megjelennek, sőt az se, ha a törvények tartalmát falragaszokon foglalják össze. Épp az adótörvények — annyi bonyolódott intézkedést tartalmaznak és azok, pl. a jövedelmi adó tekintetében, az eddigi rendszertől annyira eltérnek, hogy a közönség csak alapos és ügyes szakemberek által népszerű modorban tartott, közvetlen előadások révén lehet kellően tájékozva. Ezekről az előadásokról, azok előadói-ról a pénzügyi kormány gondoskodik, még pedig minél több helyen és minél

kisebb helyeken is. A szakemberek kitanítását kövesse az, hogy a szakemberek tovább adják ismereteiket a feleknek, — már kinek-kinek annyit, amennyi őt illeti.

Bizonyára a kereskedők, iparosok és a gazdák szaktestületei is meg fogják tenni kötelességüket, hogy a körük csoportosult elemeknek ezt a tájékoztatást megszerezzék. Ez azonban minden érdekeltet nem foglal magában és ezért kívánatos, hogy a pénzügyminiszter a fogalmak tisztázására, a fölvilágosításra a kellő lépéseket minél rövidebb idő alatt kezdje meg.

Mily terheket ró Debrecenre az új adótörvény?

Tizennégy adóösszeíró bizottság.

Csóka Sámuel az adótörvény végrehajtásáról.

A jövő év elején lépnek életbe az új adótörvények, az 1909. évi X-ik és a földadóról szóló 1909. évi V-ik törvénycikkek. Az adótörvényekről szóló utasítást, amely maga egy kötetet tesz ki, a napokban tárgyalta a debrecen-kerületi pénzügyigazgatók és tisztviselők értekezlete, mert az utasítás maga is sok helyen annyira homályos és ellentmondó, másutt a gyakorlati életben annyira hasznavehetetlen, hogy korrekcióra szorul.

Az új adótörvény alapvető rendelkezése, hogy elveti az I. II. III. és IV. osztályú kereseti adót és ezek helyett *jövedelem adót* és *általános kereseti adót* léptet életbe. A jövedelem adó a régi III. osztályú kereseti adónak felel meg, ámde az adókulcs a kisemberekkel szemben méltányosabb és míg például egy 3000 korona jövedelemmel bíró tisztviselő, vagy iparos a régi törvény szerint 65 korona állami adót fizetett, az új törvény 45 koronában állapítja meg a jövedelmi adót. A 4000 koronától 20—25 ezer koronáig terjedő jövedelem megadóztatásánál bizonyos progresszió mutatkozik, ámde a mágnes jövedelmek adókulcsánál ez a progresszió megtörik és a horribilis jövedelmek csak aránylagosan fizetnek magasabb adót.

Nem célunk most az új adótörvényt részletesen ismertetni, csupán azokat a konzekvenciákat akarjuk a nyilvánosság elé tárni, amelyek az adótörvények életbeléptetése nyomán Debrecen városára várnak. Nos, ezek a konzekvenciák igen súlyosak lesznek, még pedig anyagilag súlyosak.

Az új törvény ugyanis elrendeli, hogy *jövedelmi adóösszeíró küldöttségeket* alakítsanak a községek. Ezek a küldöttségek maguk elé citálják az adóalanyokat és adóvallomást vesznek ki tőlük. Az adóbevallások összeírása után adókövető küldöttséggé alakulnak át és az adókulcs szerint kivetik a polgárokra az adót.

Debrecen város területén, mint értesülünk *tizennégy adóösszeíró bizottságot* alakítanak. Minden bizottságban helyet kell foglalni egy-egy *városi tisztviselőnek*, a pénzügyigazgatóság részéről egy-egy előadónak, továbbá a város részéről 3—3 rendes és 2—2 póttagnak. A

törvény utasítása másfél hónapot szab ki a bizottság munkájának. Már most a következőket kell figyelembe venni: A tizennégy bizottságnak 14 helyiség kell. Ezeknek a helyiségeknek a bérét a város tartozik fizetni. Ugyancsak a város fizeti a bizottság tagjainak napidiját. Egy-egy bizottsági tag *nyolc koronát* kap naponként, külön napdijasokat is kell alkalmazni, szóval egy-egy bizottságra legalább napi 40 koronát, tizennégy bizottságra 560 koronát fog naponként költeni a város. Az utasítás másfél hónapot prelinál a bizottság munkaidejére, ámde éppen *Csóka Sámuel* tb. főjegyző, adóügyi tanácsnok, tehát egy a dolgok gyakorlati oldalát is ismerő kiváló szakember jelentette ki, hogy legalább is 2—3 hónapot fog felemészteni a bizottság munkája, vagyis hozzávetőleges számítás szerint *évi 30—40 ezer koronájába fog kerülni Debrecen városának az adóösszeíró bizottságok működése*. Az új adótörvény minden jövedelmet megtartóztat. Így arra is kötelezi az adóalanyokat, hogy takarékbetétjeiket, értékpapírjaikat stb-eket bevallják és a tőkekamatokon kívül, amelyeket a pénzintézetektől szed, ezeket a vagyontárgyakat is megadóztatja. Általános kereseti adó alá vonja az ilyen jövedelmeket és a törvény módot ad arra is, hogy ezeket az adó alá eső objektumokat ki is kutassák.

A *Debreceni Nagy Ujság* munkatársa az új adótörvény végrehajtására nézve kérdést intézett Csóka Sámuel tb. főjegyző, adóügyi tanácsnokhoz, aki ezeket mondta:

— Én képtelenségnek tartom, hogy az új adótörvényt teljes egészében végrehajthasson. Lehetetlen olyan jövedelmeket megadóztatni, amelyeket nem vallanak be és amelyek nem is deríthetők ki. Mert például, ha valakinek betétje van, nem létező személynevére, vagy valami jelige alatt is elhelyezheti. Hogy fogják most ezt a betétet megadóztatni. Azután kinek a szekrényébe tekinthetnek bele, hogy vannak-e értékpapírai? A törvény utasítása és maga a törvény is különben sok helyen megsebezhető, látszik, hogy csupán *iróasztal* mellett készült és készítőik nem vették számba a gyakorlati életet. Hogy még valamit említsek, a vallomási ívei például olyanok, hogy azokat még *szakemberek* is képtelenek kitölteni. Hát még az egyszerű adóalanyok. *Hetven kérdés* van a vallomási iv blankettáján! Azután van külön lakásjegyzék, külön bejelentő iv, valamennyi utvesztő, amelyben nem ismeri ki magát az ember.

Ime, így fest az új adótörvény. Debrecen városának tömérdek kiadást jelent, a szakembereknek pedig rettentő bajt és kínlódást és mindenkinek bizonytalanságot, mert a törvény nem rendelkezik a törvények legelső követelményével: a világos érthetőséggel.

A Mikádó felgyógyul. Nemrégiben azt a hírt közölték a lapok, hogy a japán császár halálán van. Most tokiói táviratjelenti, hogy a császárt a napokban megoperálták, aki azóta jobban van. Most már biztosra veszik, hogy hamarosan felgyógyul.

füstölő fegyvert kiragadta kedvese kezéből és a halott jobb kezébe nyomta.

Éppen ideje volt. Pillanat mulva felnyitott az ajtó s egy ünnepélyes redingotba öltözött fiatal ember lépett be.

— Bocsánat uram, — fordult Berlauthoz. — a rendőrbiztos vagyok, akit ideméltóztatott rendelni, a házasságtörés konstatálására. Rettenetes autó-baleset történt a kerületben, ez késleltetett . . .

— De én nem vagyok a férj! — kiáltá a festő s a holttestre mutatott.

— Ah értem! — kiáltá a rendőrbiztos. — Ez a szegény ur önmaga ellen fordította a fegyvert? Öngyilkos lett ugy-e bár?

— Ön előtt mitsem lehet titkolni — felelte Berlaut boldogan, hogy minden ily jól végződik.

Mindennek dacára az ifju festő s a szép kis Baugardné az egybekelést mégse tartották szükségesnek. Igaz, hogy e formáságot, már eleve fölslegessé tették.

Szabadalmazott **Cassala Sandalok**
kizárólag

MANDEL LIPÓTNÁL kaphatók.

Telefon szám 352.

Telefon szám 352.

Mi lesz ősszel?

Beterjesztik a választói reformot?

Auffenberg memoranduma.

A politikai köröket ma már csak az őszi parlamenti kampány érdekli. A Ház tudvalevőleg szeptember 17-én ül össze, működése azonban akkor csak a delegációk tagjainak megválasztására fog szorítkozni. A botrányos jelenetek, az ellenzék kivezetése s az ülésekből való kizárása valószínűleg meg fog ismétlődni, a harc azonban nem fog néhány napnál tovább tartani s akkor a Ház ismét elnapolja üléseit október 27-éig. Akkor kezdődik az igazi őszi kampány. A kormány mint ezt a kormány oldaláról írják, mindenekelőtt beterjeszti a választói jog reformjáról szóló törvényjavaslatot s ezzel kapcsolatban a kerületek új beosztása is meg fog történni. A 413 kerületet a kormány hír szerint száz kerülettel akarja szaporítani.

*

A július 9-iki minisztertanács, mint ismeretes *leszavazta* a közös hadvezetőségnek az új acélsövű ágyuk beszerzésére vonatkozó 250 milliós követelését. Akkor a legjobb helyről nyert információk alapján megirtuk, hogy a kormányok tiltakozásának aligha lesz eredménye, mert ha a közös hadvezetőség az új ágyuk beszerzését elhatározta, akkor tervét minden tiltakozás dacára is keresztül viszi. Információnk valóban bizonyult. Mint nekünk beavatott bécsi körökből jelentik, Auffenberg közös hadügyminiszter a kormányok tiltakozásával szemben *memorandummal* fordult a királyhoz és feltétlenül szükségesnek jelezte az új acélágyukat, melyek híjján a tűzéréség harc-képtelenségéért felelőséget nem vállal. Auffenberg memorandumát gróf Berchtold külügyminiszter is támogatta. Ily körülmények között biztosra vehető, hogy a közös hadügyminiszter 250 milliós követelése az ősszel ismét aktuális lesz.

Véres kardpárbaj Nagyváradon.

Sportaffér egy ügyvéd és egy tanár között.

Nagyvárad tudósítónk jelenti: Régóta nyílt titok Nagyváradon az a versengés, ami a város két sportegylete, a Nagyvárad Atlétikai Club és a Nagyvárad Sport Egylet közt folyik. Ahelyett, hogy a két sportegylet egymást támogatná erejével és a testedés ügyét közös egyetértéssel juttatná sikerre, a NAC és NSE közt csöndesen, de élesen, ugyszólván hétről-hétre ismétlődnek a határvilongások. Több ízben nyílt afférok határáig fajult már a surlódás és a napokban végre is sajnálatos összeütközés mérgecsitette el a helyzetet. A NAC és a NSE versengéséből kifolyólag affér támadt egy nagyvárad ügyvéd és egy nagyvárad tanár közt. Az affér azzal nyert lovagias elintézt, hogy a két uriember kardpárbajban alaposan megvagdalta egymást.

A párbaj előzményeiről és lefolyásáról tudósításunk a következő:

A múlt hét valamelyik délutánján történt, hogy a Sport-tér football-pályáján dr. Szeghalmi Sándor nagyvárad ügyvéd, a NSE választmányi jegyzője és Lakatos Béla főreáliskolai tornatanár, a NAC művezetője szembeállítottak. Valamelyik részről sértő megjegyzés röpített el, aminek kölcsönös kérdőre-vonás, majd gyors tettelegesség lett a következménye.

Az affért békés uton nem tudták elintézni. A segédek közt egyideig folyt a béketárgyalások, de az ügy végre ie fegyveres elégtételadás útjára terelődött. Háromszori golyó-váltással pisztolypárbajban állapodtak meg a

segédek. A pisztolypárbaj tegnap déli 12 órakor a Bóné-kut mellett ment végbe.

A pisztolypárbaj során Lakatos Béla nem élt a fegyverhasználat és lövés jogával. Dr. Szeghalmi Sándor háromszor sütötte el fegyverét, de a golyók egyikike sem talált.

Az eredménytelen végű pisztolypárbaj a sport-téri pavillon nagytermében kardpárbajjal folytatódott. A feltételek: nehéz lovassági kardokkal, végkimerülésig.

A jeladásra Lakatos Béla azonnal támadt és heveségének tulajdonítható, hogy a homlokán meglehetősen nagy vágást kapott. Sérülése nem idézett elő harc-képtelenséget. A párbajt folytatták.

Következő összecsapásnál mind a két fél egyszerre szenvedett súlyos sérülést. Lakatos Béla a mellén kapott vágást, amit az orvos tizenkét öltéssel varrt be. Ugyanekkor ő is súlyos csapást mért ellenfelére: dr. Szeghalmi Sándor jobb karján, köyökön felül az összes izmokat átvágta.

Az ellenfelek sebeit orvosok békítőzték és mindkettőjüket kocsin szállították haza lakásukra, ahol jelenleg ápolásban és orvosi kezelésben részesülnek.

Város és vármegye.

(Az új nagykölcson végösszege. Ismeretes, hogy a jog- és pénzügyi bizottság és a közgyűlés a városi tanácsnak az új nagykölcsonre vonatkozó memorandumában több tételt törölt, több új tételt beállított, illetőleg megváltoztatott. Tegnap revideálta dr. Varga Elemér tanácsnok a tanács előterjesztését s megállapította, hogy az új nagykölcson végösszege kikerekítve hatvannégymillió korona. A fedezetek végösszege pedig egy millió nyolcszázszáznegyvenhatezer korona. A városi tanács a revideált memorandumot ismét kinyomatja.

(Nem építik a házicsatornákat. A csatornázási szabályrendelet előírja, hogy mihamlgyt valamely utcán a főcsatorna kiépül, a házicsatornákat is tartoznak kiépíttetni a háztulajdonosok. Egy évi határidőt ad a szabályrendelet, de, ámbár nagyon kevés kivétellel már egy évvel ezelőtt kiépültek a főcsatornák, Debrecenben 4—500 olyan ház van, amelyben a házicsatornákat még nem készítették el. A mérnöki hivatal jelentést tett a tanácsnak, amely bevárja, hogy az évi határidő mindenütt lejárlon s akkor meg fogja indítani az eljárást az illetők ellen.

— A csolnakázó tó bérlője Szabó Sándor a tó mellett egy épületet emelt hatósági engedély nélkül. A rendőrség elrendelte a szabályellenes épület lebontását, de a tulajdonos a határozatot megfellebbezte a városi tanácshoz. A tanács mérnöki szemle tartását rendelte el.

HIREK.

Emberbestiák.

A Lombroso Cesar emberelméletének egy feketén hurkolódó szomorú paragrafusa akaszkodik bele karmaival a lelkembe. Az a különös, hatalmas paragrafus, amely, mint egy óriási kapocs (§), fantasztikus, erőteljes csavarodással fogja együvé az eget, meg a földet. Lombroso mondja, hogy a gonosztevők visszafelődött geniek, akiknek lelki abnormalitása ékvális a geniek lelki nagyszerűségével, épügy, mint ahogy az örület határos szomszédja a lángésznek. Azal a megkülönböztetéssel, hogy a gonosztevők genialitása negatív, rossz irányban fejlődött genialitás, amely — hogy úgy mondjuk, lefelé gravitál a pokol gócabá, a nemes genieé pedig felfelé, az isten felé röpül. A géniusz divinalisz és a géniusz infernalisz, az isten és az ördög, az ég és a pokol divergenciája ez. A

geniek zenitje és nadirja, melyek között a filiszterség, az ember, a föld egyszerű világa lomhaskodik.

Hát igen. Az ember az ördög és az isten között, a föld az ég és a pokol között van s mindkét szomszédjából van a karakterében valami, ami istenhez is, ördöghöz is hasonlóvá teszi. Ezért a különös keveredésért nem tudok bizni az embernek a nagyszerűségében annyira, mint ahogy például tudom szeretni a nemes állatok egészséges, tiszta ösztönének megnyilatkozását. És épen e miatt három csoportba osztanám az embereket: isteni emberek, emberek és ördögi emberek csoportjára.

Schopenhauer kábulatos szépségeket igazgat lelkünkbe a szerelem metafizikájáról és a halálról való bölcselkedésében s a szerelmet a természet nagy csalásának, hazugságának mondja, minket pedig, akik azt hisszük, hogy a szerelem miértünk van és mi vagyunk a szerelemért, a parancsoló természet öntudatlan eszközeiül állít be a fajfenntartás célja érdekében. Az emberi élet egyetlen és öntudatlan, de határozott célja e szerint a szerelem, rendeltetése pedig a fajfenntartás, a szaporítás, melynek rabszolgasága gyönyörrel gyönyöríti, csábbal csábitja, mézzel mézesíti az életet. És ebben az egyetlen pontban közelebről találkozik az ember az állattal, mint a nagy Darwin származás-elméletének akármelyik fókuszában.

Az élet nagy és gyönyörű hazugságáért én az anyákat tartom a legnagyobb mártiroknak, az anyaságot a legszentebb dolognak az élet összes dolgai között. Szent áldozatot egyedül csak ezek hoznak az életért s ha középen állnak az isteni-ember, meg az ördögi-ember között, övéké mégis a legnagyobb magasság, mert amit a természet parancsolt, elvégezték. Az isteni-ember nem él a földnek, az ördögi-ember rosszá teszi az életet, a szaporító, a faj-ember az igazi ember-ember, aki a nagy, szent Physis érdekében élt.

S az állat rokonsága itt nagyon szembe-tünő. Az állat ebből a szempontból hasonló életet él velünk. S ami a miénkben az ördögi-ember — fajukban ugyanaz a bestia. Az igazi emberi élet egyetlen elért, megalkotott célja a gyermek, a jövő. Ez a zálog, vagy jutalom, amellyel az élet a nagy hazugságért fizet. Aki nem éri el ezt a célt, lehet boldogtalan, de aki a megért célt megöli, nemcsak az emberi itélet mérlegén, de a nagy Physis szerint is a legnagyobb bűnös.

Az anyaság és a szeretet az élet legtisztultabb, talán egyedül kapcsolatos fogalmai, Amik talán nem érdeklik az isteni-embert, nem lekesítik az ördögi embert, de az embert boldoggá képesek tenni. Az állat vérig védi kölykét, az ember élete árán is. Azért ne hasonlítsuk a gyermekgyilkost a vadállatokhoz, mert ez a hasonlítás glorifikálja azt. Az a bécsi asszony, Sängerné, aki négy gyermeke közül kettőt eltemetett, egyet elajándékozott, egyet pedig, a két esztendő kis Annát halálba öklözte, nem bestia. Egy anya, aki napokig nem ad gyermekének enni, aki a gyermeke fejét a falak és szekrények éles sarkaihoz verdesi, öklét a jajveszékő gyermek torkába dugja, míg az meg nem hal: csak satanella, ördögi-ember lehet, démon, aki szines szalagokkal disziti fel magát s mérhetetlen örömben táncolni és kacagni kezd, mikor látja, hogy legkisebb gyermeke is meghalt.

És ez az asszony, aki anya volt, nem volt örült és nem nyomorgott. De a szent Physis anyává tette s megkísérelte a legszentebb földi szentség dekorumával, a gyermekkel, az anyasággal megglóriázni. És Sängerné, az ördög-

ember típusa, megcsufolta a Physis szentségét, és leszakította magáról az élet koszoruját. Az emberek azt mondják róla: bestiális asszony! Ne csufoljuk meg az állatokat ezzel az emberrokonunkkal. Ez Sängerné volt, a Satanela, akit szent Physis az élet mögött, ha majd vége lesz a nagy, hazug komédiának, így kérdez meg: Mit érdemel az a büös, akinek záloga a kezében van? És visszaadja a kezébe a megölt parányi élet-célt: a kétesztendő Annát.

(Sz.—Sz.)

— **Előfizetőinkhez.** Kérjük lapunk előfizetőit, hogy a lap kihordására vonatkozó legcsekélyebb panaszukat is velünk tudatni sziveskedjenek, akár levelező lapon, akár telefon után (689 szám), mert a panaszokat csak abban az esetben orvosolhatjuk, ha azokról tudomást szereztünk.

— **Vasárnapi istentiszteletek.** Vasárnap, e hó 28-án a református templomokban a következő sorrendben fognak az istentiszteletek megtartani: A nagytemplomban Dicsőfi József lelkész; a kistemplomban délelőtt 9 órakor G. Szabó Gábor segédlelkész, 11 órakor Hajdu Gyula segédlelkész; a Kossuth-utcai templomban Bogdán János lelkész, az ispotályi templomban Polgár Gyula segédlelkész; a Csapó-kerti imaházban Kovács János vallásoktató lelkész s végül a homokkerti imaházban Nagy Sámuel hittanhallgató.

— **A püspök az augusztusi templomszenteléseken.** Dr. Baltazar Dezső püspök egy hónapi nyaralás után augusztus 1-ével ismét hivatalába lép s máris két helyre kapott felkérést templomszentelésre. Körösladányban augusztus 4-én, Haláboron pedig augusztus 11-én lesz a templomszentelés, melyekre dr. Baltazar püspök részvételét megígérte.

— **Eltűnt ezredes.** Grácból jelentik: W. gróf nyugalmazott ezredes, aki rövid idő óta nyaral Gross-Lobmingon tegnap eltűnt oly körülmények között, melyek azt sejtetik, hogy öngyilkosságot követett el. Az eltűnt gróf multjának homályos foltjai voltak. Nem régen a knitelföldi városi parkban erkölcsi botlásokat követett el, amelyekért feljelentést tettek ellene. Azt hiszik, hogy a vizsgálatból való félelem és szegény miatt öngyilkosságot követett el. A rendőrség nagy apparátussal nyomoz feltalálása ügyében, de a kutatások eddig eredménytelenek.

— **Két tanári katedra a főiskolában.** A főiskolában levő főgimnáziumnál és a tanítóképezdénél szeptemberben két tanári katedra vár betöltésre, melyekre a pályázatot a püspöki hivatal már ki is írta. A tanítóképezdén egy segédtanári állás betöltéséről van szó, melynek évi javadalmazása tanári diplomával 2000, diploma nélkül 1600 korona. A megválasztandónak kötelessége lesz a képző alsóbb osztályaiban a magyar és német nyelv, esetleg a természetrajz tanítása heti 20 órán át. A főgimnáziumban pedig egy rendes tanári katedrára szól a pályázat, melynek sorsáról a f. év őszén tartandó egyházkerületi közgyűlés fog dönteni. A katedra évi javadalmazása 2400 korona alapfizetés, 800 korona lakbér és 5 ízben 200—200 koronás ötödéves korpótlék. A megválasztott tanár a latin és magyar nyelvet fogja tanítani. A tanító képezdén az állás már szeptember elsején foglalandó el, a pályázati kérvényeket pedig a püspöki hivatalhoz kell beadni augusztus 20-ig. A főgimnáziumi rendes tanári állást a megválasztott a tanév folyamán bármikor betöltheti. Az erre vonatkozó pályázati kérvény aug. 31-ig adható be szintén a püspöki hivatalhoz.

— **Betörő a padláson.** Nagy Gáborné Hatvan-utca 35. szám alatti lakos betörés miatt ismeretlen tettes ellen panaszt tett a rendőrségnek. A panasz szerint Nagynénak a bezárt s lakattal ellátott padlás ajtaját a tettes feltörte. Onnan 50—60 korona értékű S. M. mongrammal ellátott fehérneműt elvitt. A rendőrség a betörő kézrekerítése végett megtette a szükséges intézkedéseket.

— **Hirdetmény!** Az 1912. évi III. osztályú kereseti adó, és általános jövedelmi pótdadó kivetési lajstromok elkészülvén, az 1883. évi XLIV. t.-c. 16. §-a értelmében folyó évi július hó 27-ik napjától augusztus hó 3-ik napjáig a városi adóhivatalban 8 napi közszemlére lesznek kitéve. Miről a t. adófizető közönség oly felhívással értesítették, hogy ezen lajstromokat említett helyen a hivatalos órák ideje alatt bármikor tekinthetik meg és ha a kivétel ellen alapos kifogásuk volna: felszólalásaikat a városi adóügyosztálynál 15 nap alatt a nyíval inkább adják be, mivel az e tárgyban később beérkező panaszok figyelembe vételni nem fognak. Debrecen, 1912. évi július hó 26-án. A városi adóügyosztály.

— **Pórujárt Don Zsuán.** Fővárosi tudósítónk közli az alábbi mulatságos históriát: A budai Császárfürdő női uszodája környékén délelőttöként, mikor a fürdőző hölgyek forró napsugarakkal szárítják magukat, a kíváncsi férfiak valóságos tábora szorong. Sovárgó szemekkel gusztálják a vízből kijött nimfák feszülő fürdőruháját. Az ingerlő látvány valósággal extázisba hozza a leselkedőket és így nem is csoda, ha egyik-másik közülük kissé elragadtatja magát. — Tegnap délelőtti is történt egy ilyen eset, mely tragikomikus befejezést nyert. B. Károly hivatalnok is az érdeklődő szemlélők köze állott. Mikor már hosszabb ideig gusztálta a sütkérező hölgyeket és részint a meleg napsütéstől, de meg az ingerlő látványtól is kitarthatatlannak vétele a forróságot, egy ügyes ugrással az uszoda palánkjára tette magát. Itt azután megtörtént a baj. Kissé erősen áthajolt a kerítésen és bepottyant a fürdőzők közé. A hölgyek, akik már rég fentek fogukat a szemérmetlen gukkerozókra, nekiestek B. urnak és az uszókötelekkel meg fürdőpapucsokkal alaposan elpáhtolták, nem is beszélve arról, hogy egy vödör vízzel lehűtötték. Ezután pedig kitudszkolták a hivatalos vendéget.

— **Életunt bécsi egyetemi hallgató.** Fővárosi tudósítónk közli: Az éjszaka a Dohány-utca 40. szám alatt levő San-Remó-szállodában revolver dördült el. Egy egyetemi hallgató lötte magát mellbe a szálloda egyik szobájában. — Steinberger Emil huszonhatéves, bécsi illetőségű fiatalember az illető, ki egy revolver lövéssel akarta befejezni életét. Három nappal ezelőtt érkezett Budapestre, a San-Remó szállodának lakosa lett és Bécsben lakó szüleitől pénzübeli segítséget várt. — A pénz nem jött, Steinberger Emil revolvért vásárolt s tegnap este utójára kimulatta magát. Féltilzenkettőkor jött haza, felment a szobájába és mellbe lötte magát. Mellette egy kis papirdarabkát találtak, amelyen a halálraszánt ember kéri, hogy Bécsben lakó szüleit értesítsék. A revolver golyója azonban nem ölte meg Steinberger Emilét, súlyos sérülésével a Rókus kórházba szállították. Életben maradásához van remény.

— **3000 korona egy gyalogturáért.** Egy drezdai távirat jelenti: Klein Lajos magyar hivatalnok jelenleg gyaloguton van Budapestről Berlinbe. Klein is, mint a vándorkedvű világgyaloglók zöme, fogadásból vállalkozott a Budapest—berlini turára. Háromezer kemény korona úti a markát, ha huszonnyolc nap alatt elér a németek metropolisába. A jelek arra vallanak, hogy fürge és bizonyára már hólyagos talpának sikerülni fog még a lejárati terminus előtt elérnie Berlinbe. Klein július 2-án indult Budapestről. Prágából 20-án folytatta útját és tegnapelőtt délután már Drezdában volt, ahonnan tegnap szedelőzködött fel, hogy kijárja a 3000 koronát, nehogy az még lejárjon.

— **Megsértett lakó.** Szinte humoros ügyben tett panaszt tegnap délelőtti a rendőrségnek Kovács Mártonné Egyház-tér 3. számú lakos. A ház házmesterének a felesége B. K.-né, Kovácsnétól a padlás kulcsot kérte el s eközben a lakót B. K.-né „utcai ténsasszony“ és hasonló titulosokkal illette. A házmester-pár különben Kovácsné panaszára szerint a többi lakókat is üldözi sértegetéseivel és zaklatásaival. Az eljárás megindult.

— **Miért nem nyaral a külügyminiszter?** Karlsbadból küldték a következő sürgönyt: Berchtold gróf külügyminiszter lakást bérelt a Qirinál hotelben. Három hetet akart itt tölteni. — Ma reggel a külügyminiszter sürgönyileg lerendelte a szállást. Berchtold gróf megszakítja nyaralását s nem mozdul Bécsből. Értesülésünk szerint igen rövid időn belül jelentős, szinte súlyos lépések várhatók a külügyi politikában. Nem lehetetlen, hogy a hatalmak, a balkáni és a törökországi állapotokra tekintettel, a hadakozó feleket békekötésre kényszerítik.

— **Baleset.** Könnyen végzetessé válható baleset érte tegnap délelőtti Nagyházi Sándor festőt. Nagyházi a Hatvan-utca 35. számú ház előtt levő villamos oszlopot festette. E munkáját az oszlophoz támasztott létráról végezte. Egy vigyázatlan pillanatban a festő egyensúlyát veszítette és a létráról lezuhant. Szerencséjére esés közben a kabátjával az oszlopba akadt s ez némileg csökkentette a zuhanást. Így a festő csak jelentéktelen sérülést szenvedett. Kihívták hozzá a mentőket, akik Nagyházit Cegléd-utca 8. szám alatti lakására szállították. Ilagota nem súlyos.

— **Terméspusztító tűz Szabadkán.** Tudósítónk jelenti: Kelebia pusztáról az a telefon értesítés érkezett ide, hogy küldjék a tüzoltóságot báró Podmaniczky Endre képviselő uradalmába, amely lángban áll. — A tüzoltóság kivonult, de nem a képviselő tanyáján égett, hanem a szomszédos gazdák tanyái: még pedig a Kovács János, a Szegedinének, Peták és Brinza János tanyáin égett le a termés és leégtek a házak is. — A tűz a cséplőgép egy kipattant szikrájától keletkezett. A kár igen nagy.

— **Nyári kacsza Oroszországban az örkényi katasztrófáról.** Pétervárról jelentik: A pétervári lapok az örkényi ágyurobbanásról hosszabb cikket közölnek. Azt írják ezek a lapok, hogy a katasztrófa alkalmával nem néhány katona, hanem egy egész hadosztály pusztult el, csak ezt a magyar lapok elhallgatják és tendenciózusan kicsinyítik. — Az orosz lapok azt a különös megjegyzést fűzik még a cikkek végére, hogy az elpusztult hadosztálynak az lett volna a rendeltetése, hogy a Fekete-tenger mellé vonuljon. — Ugyálszik, hogy a nyári szezon még a kevésbé meleg Péterváron is megtermi a maga hirlapi kacsáit. Mindenestre jó adag fantázia kell ahhoz, a mit a pétervári lapok irnak. A magyar hadosztályoknak jobb dolguk sincs, mint a Fekete-tenger mellé menni, vagy pedig — felrobbanni!

— **Megrugta a ló.** Kiss Péter hajduböszörményi kocsis tegnap az istállóban a lovak közt foglalatoskodott. Az egyik ló megrugta s a ballábát kihalasztotta. A megsérült kocsis a böszörményi községi orvos részésítette első segélyben, majd behozták a debreceni közkórházba, ahol ápolás alá vették. Állapota súlyos.

— **Szerencsétlenül járt asszony.** Tegnap délután egy súlyosan megsérült asszonyt szállítottak be a debreceni közkórházba. Árva Jánosné a neve a szerencsétlenül járt asszonynak. Egyik közeli tanyán lakik s ott tegnap délután valamiben megbotlott, úgy, hogy az esés következtében lábát törte.

— **Megharapta a lova.** Böszörményből jelentik: Kapusi Márton parasztgazda déltájban a lovait etette. Az egyik hamis ló, amint az etetésnél közel hajolt hozzá a gazda, megharapta Kapusi orrát. Sérülésével behozták a debreceni közkórházba. Állapota nem súlyos.

— **Vigyázatlan boltiszolga.** Molnár László Csokonai-utca 20. számú lakos tegnap délután az udvaron egy sörös üveget a földre ejtett. Az eltört üveg darabot az épen akkor arra haladó D. Gy. boltiszolga cipőjével megrugta, azonban oly szerencsétlenül, hogy az éles üveg Molnárnak közelben álló 10 éves Zoltán fia meztelen lábába furódott. A súlyosan megsérült gyermeket orvoshoz vitték, aki bekötözte a kis fiu sebeit. A vigyázatlan boltiszolga ellen a rendőrség megindította az eljárást.

— **Halálozások.** Az állami anyakönyvi hivatalnál a tegnapi nap folyamán az alábbi halálozásokat jelentették be. Csonka János ref. 58 éves, Balla Mária ref. 7 hónapos, Tóth József r. kath. 2 hónapos, Faragó Imréné sz.

Tarcsi Eszter ref. 57 éves, Urbán Ferenc fegyvermester ref. 60 éves, Magyar Margit ref. 11 hónapos.

x **Fotografia.** Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy műtermemben a fényképfelvételeket kizárólagosan személyesen eszközölöm. Letzter József udvari fényképész.

x „**Meteor**“ mozgó színház fényes műsorai nem szorulnak hangzatos dicséretre, mivel elsőrendű műsorait állandóan a világhírű Ediso cég szállítja és a mozgó tulajdonosa régen tisztába van azzal, hogy az öndicséret soha sem ér annyit mint a nagy publikum meglepedése és dicsérete. Ma és holnap a következő fényes műsor kerül bemutatásra: 1. Meran, gyönyörű természeti felvétel. 2. Az öt érzék. 3. A szabad jegy. 4. Kapros ur szórakoztat. Mind kitűnő humoros képek. 5. Róza a viczescheriff, nagy dráma 1 felvonásban és ezt követi Az erdész és a vadász című nagy szenzációs dráma 3 felvonásban. Előadások kezdete köznapokban 8 és fél órákor 12 óráig, vasárnap d. u. 4 órától 12 óráig.

x **Alkalmi vétel.** Eladó egy 18 kat hold területű ondódi tanya jó épületekkel ellátva 32.000 koronáért. A vételhez elegendő 5000 korona. — Értekezhetni lehet: Hajdu Mór Deák Ferenc-utca 4. szám alatt.

x **Olcsó, szép, tartós a Hunnia fényképezési és festészeti műteremben készült fénykép és levelezőlap.** — A műterem Piac- és Csapó-utcai sarokház utcai oldalán van.

x **Homoki fajborok** saját termés, literes palackokban 76 fillértől kezdve kaphatók Szabó Lajos fia cégénél.

— **Ügyes lapkihordóasszonyok felvételnek havi 20 korona fizetéssel e lap kiadóhivatalában, Piac-utca 79 szám alatt.**

Egy leány, két fiatal ember.

Titokzatos öngyilkossági kísérlet.

Kassai tudósítónk táviratozza: Ma éjjel elől rémes látványnak voltak szemtanúi a Lakatos-utcán járók. A 8-ik számú ház egyik utcára nyíló második emeleti ablakán kiugrott egy fiatal leány. Ugrás közben valaki a szobából megragadta a leány szoknyáját, néhány másodpercig tartotta is, de azután a leány: „Bocsáson el!” kiáltással kirántotta magát a visszatartó kézből és levágódott az utca kövezetére. Utközben egy pillanatra fönakadt az egyik kiálló cégtáblán.

Ez az akadály volt az oka, hogy a leány nem zúzta magát össze teljesen, de így is életveszélyes sérüléseket szenvedett. A mentők be szállították a kórházba.

Az öngyilkossági kísérlet indokait misztikus homály fedi.

Lukács Mária — ez a leány neve — cseléd tegnap este két fiatalemberrel fölment azok lakására. Jókedvűen mulatoztak együtt. Fél 12 óra után az egyik ifju kiment a lakásból, ezalatt a leány hirtelen felugrott, az ablakhoz rohant és bár a szobában maradt fiatal ember megkísérelte visszatartani a halálba készült, annak sikerült a kövezetre ugrani.

Amikor később magához tért a leány, tiltakozott az ellen, hogy ő öngyilkos akart volna lenni. Ő nem emlékszik semmire, ő nem volt a fiatalemberknél, nem tudja mi történt vele, azt sem tudja, miért van összetörve a teste. Bevitték a kórházba, ahol a leány 1-ső emelet 9. számú szobában fekszik 5-öd magával és fájlalja sérüléseit.

Az állapota súlyos, de nem életveszélyes. Balláb és kéztörést, továbbá az arcán súlyos sérüléseket állapítottak meg. A leány több mint valószínű hisztérikus, és mint ilyen követte el a tettet.

A rendőrség nyomozást folytatott ebben a titokzatos ügyben, de eddig még nem tudta megállapítani, hogy mi módon került a leány a fiatalember lakására s onnan az utca kövezetére. A leány nem akar vallani, a fiatal emberek pedig azt mondják, hogy hirtelen hisztérikus rohamában követte el a leány az öngyilkossági kísérletet.

Az ázsiai kolera Csongrádban.

Betiltott bucsuk.

Fővárosi tudósítónk telefonjelentése.

Néhány nap óta rendkívül ijesztő hírek járták be az országot. A Csongrád-megyei Mindszenten ugyanis koleragyanus tünetek közt a napokban meghalt egy Farkas Sándor nevű munkás, akinek beleit a hatóság rendelkezéssel Budapestre szállították. Csütörtökön megérkezett a jelentés a mindszei hatósághoz és ezt igazolta, hogy a Farkas Sándor halálát csakugyan ázsiai kolera idézte elő.

Ebből az esetből kifolyólag Csongrád megye hatósága széleskörű vizsgálatot és szigorú óvintézkedéseket vezetett be az egész megye területére, hogy a rémes ragály tovaterjedést megakadályozzák.

A hatóság rendelkezése folytán Mindszent községet teljesen elzárták a szomszédos községi forgalomtól, míg ma délben táviratilag közölte Csongrád megye alispánja az esetet a belügyminiszteriummal, jelentve, hogy a Farkas halála óta újabb koleragyanus megbetegedés is fordult elő Mindszent községben.

A belügyminiszterium a közegészségügyi osztály főnökét ma Csongrádmindszente rendelte, ahol a hatóság közbejöttével széleskörű óvintézkedéseket tettek. A ragály meggátlása végett, mint Csongrádról jelentik, a hatóság betiltotta a lakosságnak a mindszei nyári bucsun való részvételt s hasonló rendezetet bocsátott közre a megye és Szentés város lakossága részére Csongrád megye alispánja is.

A budapesti bakteriológiai vizsgálat az első halálesetből kifolyólag ma este nyert befejezést. Ennek alapján a belügyminiszterium közegészségügyi osztályának főnöke úgy nyilatkozott, hogy minden kétséget kizárólag ázsiai kolerról van szó, melynek arányát és fellépése körülményeit ez ideig még nem lehetett megállapítani. Minthogy azonban a hatóság a legszigorúbb óvintézkedéseket még idejében megtette, a közegészségügyi felügyelő véleménye szerint nincs komolyabb ok a járvány elterjedésétől való félelemre.

Öngyilkos matróna.

Játékvesztés miatt a halálba.

Feltűnést keltő öngyilkosság történt Fiumében. Egy hetven éves felüli, előkelő ur-asszony tegnap délután agyonlötötte magát. A városzerte nagy feltűnést keltő öngyilkosságról s annak előzményeiről alábbi tudósításunkban számolunk be:

Évek óta csendes visszavonultságban élt Fiumében Stiglic János nyugalmazott ezredes. A nyolcvanéves öreg katonatiszt minden délután a Quarnero-kávéház terraszán ült nejevel, aki már szintén felüli volt a hetven éves. Alig volt olyan nap, hogy elmaradt a kávéházból az öreg házaspár, akik délutántól estig csendesen elbészélgettek a kávéházban. Rendszerint velük volt leányok és ennek férje, egy magasrangú fiú katonatiszt.

Tegnap délután Stiglicné férjének szolgálati fegyverével agyonlötötte magát. Levelet hagyott hátra, amelyben megírta férjének, hogy gyógyíthatatlan betegsége miatt követte el az öngyilkosságot. Stiglicék minden telet Montecarlóban szoktak tölteni. Az elmúlt télen több mint százezer koronát veszített ott el a házaspár. Az asszony azóta valóságos buskomor volt. Ezért követte el az öngyilkosságot.

Izléses és olcsó nyomtatványokat

készít a Liebermann-nyomda.

SZÍNHÁZ.

* **Az új Uranusban (Korona-passage) ma teljesen új műsor van.** A műsor legérdekesebb száma „Aki kétszer élt” című 2 felvonásos hatásos dráma, mely elejétől végig a legérdekesebb jeleneteket tárja elénk. A közönség rendkívül szívesen fogadja a pompás műsor mellett a jó és kellemes fenyő illatot és a kitűnő szellőzést. A buffet állandóan látogatott helyiség, mellyel a közönség általános óhaja a legnagyobb mérvben kielégítést nyert. Az elkülönített elite váróhelyiség, mely egyszersmind dohányzó is, nagy örömet keltett az elite közönség körében. Az összes páholyok, zsölye, zártszék I. II. III. helyek, mind pompás kényelmek. A mai műsor a következő: 1. Saetersdal. (Panoráma felvétel.) 2. Gyuri atléta lesz. (Komikus jelenetek.) 3. A gyermek könnyei. (Drámai jelenetek.) 4. Willy, mint Nick Carter. (Humoros történet.) 5. Az én hercegnőm. (Amerikai dráma.) 6. Zigottó, mint Chauffeur. (Mulatságos jelenetek.) 7. Aki kétszer élt. (Szenzációs dráma 2 felvonásban.) 8. Spanyol dilemma. (Amerikai bohózat.) Pénztáryitás 6 órákor. Előadás kezdete pont 7 órákor. Bemenet 7, 8, 9, utolsó előadás 10-től kezdve. — Rendes helyárak, bérlet, tisztviselő és kedvezményesáru jegyek hétfőtől kezdve érvényesek. Holnap vasárnap délután 3 órától mérsékelten leszállított helyárakkal, 5-től rendes helyárakkal ugyanez a pompás műsor utoljára látható.

* **A vásártéri „Uranus” színház mai műsora** ugyanazon képekből áll, mint a „Korona passage”-ban levő új moziban. — Az előadás kezdete pont 9 órákor, vége 11 órákor. Csak egy előadás, mely két órát tart, utánmutatás nélkül. Rendes helyárak, bérlet, tisztviselő és trafikjegyek érvényesek.

* **Félhelyáru Gyermekek előadás lesz ma az új „Uranus”-ban** a „Korona passage”-ban. Hogy a kis gyermekek is megismerjék az új Uranus mozit, a derék Suchán bácsi ma délután 3-tól fél 5-ig és fél 5-től 6-ig két félhelyáru gyermek előadást rendez, az alábbi csupán gyermekek részére összeállított ismeretterjesztő tanulságos és a mellett mulatságos műsorral. A ki korábban váltja jegyét, jobb helyhez jut. Az előadás I és fél órát tart. Helyárak páholy 4 személyre 2-50, alsópáholy 8 személyre 3-50, zsölye 66 fillér, zártszék 45 fillér, I. hely 35 fillér, II. hely 25 fillér, III. 20 fillér mindenkinek. A műsor a következő: 1. Saetersdal. (Panoráma felvétel.) 2. Gyuri atléta. (Komikus kép.) 3. Willy mint Nick Carter. (Nevettető.) 4. A szarvasbogár. (Természetráji felvétel.) 6. Kirándulás Dinánba a Rance folyó mentén. (Gyönyörű színes uti felvétel.) 7. A varázs fuvola. (Humoros történet.) 8. A fantasztikus állat. (Rendkívül mulattató.) 10. Hüvelyk Matyi története. (Mese.)

* **A stockholmi Olympiai verseny II. része.** Tegnap este telefon értesítés érkezett az Uranus irodának a világhírű „Pathé” cégtől, hogy a stockholmi Olympiai versenyekről készült felvétel II. részét elküldték s ma érkezik meg Debrecenbe. Mint az Uranus iroda jelenti, ma már úgy az új helyiségben (Korona passage) mint a vásártéri (nyári) helyiségben minden előadásban kizárólagos bemutatási joggal műsoron kívül bemutatóra kerül. — E helyen említést teszünk azzal, hogy az új helyiségben este 7-től vannak az előadások. Bemenet minden órában. A vásártériben csak egy előadás 9—11-ig. — Mindkét helyen rendes helyárak.

KÖZGAZDASÁG.

Méhészeti kiállítások. Az Erdélyrészi Méhész Egyesület kiállítással és mézvásárral kapcsolatosan ez évi augusztus hó tizenhét és tizenkilencedikén rendezi Kolozsvárott az V. orsz. méhészeti kongresszust. A kiállítás és kongresszus iránt érdeklődőknek részletes programot az Erdélyrészi Méhész Egyesület küld. — A Brokai (Boszniai) Méhészeti és Gazdasági Egyesület folyó évi szeptember hó 15-én kiállítást rendez. Kiállítható tárgyak a méhészethez szükséges összes felszerelések,

továbbá mezőgazdasági gépek, műtrágyák, takarmányfélék stb. E kiállításra vonatkozó tájékoztatást és utbaigazítást az érdeklődőknek a „Magyar—Bosnyák—Hercegovinai—Gazdasági Központ” igazgatósága (Budapest) adja meg.

Budapesti főzsde.

— Fővárosi tudósítónk utófőzsde jelentése. —

Értékfőzsdén:

Osztrák hitel	649:75
Magyar hitel	852:—
Leszámitoló bank	551:50
Jelzálogbank	463:50
Rimamurányi	762:50
Államvasut	712:50
Magyar Bank	662:—

Gabonatőzsdén:

Áprilisi buza	11:81—82
Májusi tengeri	7:40—41
Júliusi tengeri	9:02—03
Augusztusi tengeri	8:82—83
Októberi buza	11:48—49
Októberi rozs	9:35—36
Októberi zab	9:42—43

Sport.

A vasárnapi labdarugó mérkőzés.

DTE.—FFC.

Városunk sportkedvelő közönségének része, mely a 2 héttel azelőtt tartott kerületközi bajnoki mérkőzésen a Monori Sport Egyesület és Debreceni Torna Egyesület labdarugó csapatai között, valamint a legutóbbi vasárnapon tartott tréning-szerű mérkőzésen megjelent, örömmel észlelhette azon határozott tény, hogy a D. T. E. csapata

mégsem olyan rossz, mint amilyenek legutóbb budapesti első osztályú csapatokkal szemben (CTC, III. ker. TVE) mutatkozott, hanem igenis van a csapatban anyag, mely megfelelő észszerű tréning és egy-két gyengébb játékosnak jobbakkal való kicserélése után a vidék egyik legjobb csapatává fejlődhet.

Uglátszik, a játékosok maguk restelték legjobban a legutóbbi csufos nagyarányú vereségeket, mert már Monor ellen megragadták az alkalmat az egyesületen esett csorbát kiküszöbölni és a már-már elpártolni kezdő közönséget, illetve annak szimpátiáját a maguk részére visszahódítani. Ez utóbbi annál is inkább vált szükségessé, mert a footballistának szüksége van a közönségre, mely buzdítsa, lelkesítse a küzdelemre, elsősorban mert ez megkönnyíti a csapat győzelmét, másodsorban azonban anyagi okokból is, hiszen köztudomású, hogy egy-egy mérkőzés megrendezése mily sok költséggel jár, honnan fedezze az egyesület nagy kiadásait, ha nincs állandó közönsége, mely azzal, hogy a mérkőzéseket rendszerint látogatja, a szerény belépődíjak lefizetésével pártolja annak működését? Nevelni kell tehát elsősorban közönséget, ezt pedig csak úgy lehet, ha megfelelő eredményeket ér el a csapat.

A D. T. E. vezetősége ezt végre — örömmel konstatáljuk — belátta, szerzett egy jó amateur trainert Löbl Zsigmond személyében, ki egyuttal mint az egyesült igazolt játékos szerepel és annak vezetése alatt szorgalmasan treniroz ugy az I. mint a II. csapat; a gyengébb játékosokat kicserélte jobb erővel és most kíváncsian tekintünk a legközelebbi

mérkőzés elé, melyen majd meglátjuk, hogy ezen programváltoztatás milyen eredménnyel járt!

Ezen mérkőzés most vasárnap f. hó 28-án lesz, mely alkalommal a Fővárosi Football Club lesz a D. T. E. ellenfele, mely dacára annak, hogy nem sok hirt hallottunk felőle az utóbbi időben, rendkívül erős csapatnak fog bizonyulni, amennyiben játékosai között nem egy van, mely már Magyarország válogatott csapatjában küzdött hazánk színeit. Reméljük azonban, hogy a D. T. E. ezen csapattal szemben is meg fog felelni hozzáfűzött reményeinknek és visszaállítja lassan-lassan régi hegemoniáját.

(j— a—)

A Debreceni Nyomdász Sport Club football csapata vasárnap délután átmegey Kisvárdára, ahol a Kisvárdai Torna Kör football csapatával fog barátságos mérkőzést tartani. A mérkőzésre hír szerint többen át fognak rándulni Debrecenből Kisvárdára, hogy tanui legyenek az érdekesnek ígérkező játszmának.

LEGUJABB.

Kossuth Ferenc Bécsben.

Bécsből táviratozzák: Kossuth Ferenc, aki tegnap gróf Benyovszky Sándor és neje társaságában Nürnbergbe utazott, ma Bécsbe érkezett, ahonnan holnap, szombaton folytatja útját Budapest felé.

Kihallgatások Kovács Gyula ügyében.

Fővárosi tudósítónk jelenti: Kovács Gyula ügyében a vizsgálóbíró ma folytatta tovább a tanukihallgatásokat, amelyek előre láthatólag még egy-két hétig fognak eltartani.

Megfelebbezett bizalmi nyilatkozat.

Nagyváradról táviratozzák: Adorján Emil 35 bizottsági tag aláírásával megfelebbezte a júliusi közgyűlés határozatát, amelyben a kormányának bizalmat szavaztak. Adorján és társai újabb közgyűlés összehívását kérik, hogy a bizalmi nyilatkozatot megsemmisítsék.

Árvizek az országban.

Fővárosi tudósítónk jelenti: Buziási távirat szerint ma délután ott óriási felhőszakadás volt, mely a községet pusztító árral fenyegeti. A Phoenix nevű gyógyfürdőt az árvíz annyira elborította, hogy az teljesen megközelíthetetlen. — Gyergyószentgyörgyi távirat szerint a tegnapi nagy felhőszakadás következtében a község még ma is teljesen víz alatt áll és a külvilágtól el van zárva. A pusztulás közelebbi részletei még mindig ismeretlenek.

Megrohant takarékpénztár.

Paksról táviratozzák: A Paksi Takarékpénztárt, amelyről már napok óta az a hír, hogy a pénzügyviszonyok miatt válságba jutott, a részvényesek és pénzbetevők ma megrohanták és követelték, hogy pénzüket visszaadják. A hatóságnak kellett közbelépni a zavargás lecsillapítására.

Férjgyilkos milliomos asszony.

Szentpétervárról táviratozzák: Valjajew közismert milliomost a felesége ma meggyilkolta. Az asszonynak viszonya volt egy vezérkari kapitánnyal, s azért ölte meg férjét, hogy a katonatiszt elvehesse. A gyilkos asszonyt letartóztatták.

Lövöldözés egy árverésen.

Élesdről táviratozzák: Ma egy Pandóczi András nevű eladósodott csizmadia lakásán megjelent a végrehajtó, hogy árverést foganatosítson. — A csizmadia revolvert rántott elő s azzal többször a végrehajtóra lőtt. Letartóztatták.

Árvizek Amerikában.

Newyorkból jelentik: Ohio és Pennsylvania államokban tegnap órákig tartó óriási felhőszakadás volt, mely sok falut teljesen elpusztított. Az esőzés folytán előállt áradás elöntötte: fenyegeti Pitzburg városát. — Száznál több ember elpusztult. — A kár több millióra rug.

Nagy tűz egy pezsgőgyárban.

Párisból táviratozzák: Az Epernay-féle pezsgő gyárban ma óriási tűz ütött ki, mely a gyárat csaknem teljesen elpusztította. A tűz 6 embernek halálát okozta.

Kétszáz lázadót kivégeztek.

Szalonikiból jelentik: A Pristina-utcában ma óriási utcai harc folyt le a lázadók és katonák között. Mindkét részről sokan elestek és megsebesültek. A rögtönítélő bíróság 200 lázadót elfogatott és azonnal kivégeztetett. Az albán lázadás forradalomba tört ki.

Baleset Hajduböszörményben.

Hajduböszörményből jelentik: Sárossy Imre gazdálkodó Margit nevű leánya ma a tejszövetkezetben volt vásárolni, honnan kijövet egy elszabadult ló elgázolta. Pár perc múlva meghalt.

REGÉNY.

Páris lángoló rejtelméből.

— Társadalmi regény. —

Írta: H. Duval.

A kocsis hatalmas szitkot hangoztatott és lovai közé csördített, ez által tolmácsolva rosz kedvét.

Fél tizenegyre volt, midőn a kocsis egy pusztai utca végében megállt; az ma alig volt kivilágítva, és egész hosszában árkok vonultak el, melyek nem engedték a kocsi tovább haladását.

Ducoudray kiszállt.

— Várjon meg itt, mondá a kocsisnak, az ut többi részét gyalog fogom megtenni és negyed óra múlva visszatérek.

Ezzel távozott.

Az éj sötét volt és alig lehetett látni... a sár bokáig ért... mintha fölszántották volna az utcát.

Valóságos tolvajtanya volt.

Ducoudray körülbelül két—három száz lépést tett, végre piszkos külsejű ház elé ért, mely csupán egyemeletes volt és mely körül komor csönd uralkodott.

S kissé tájékozván magát, belépett a pitvarba és tapogatózva a kapus páholyáig ért.

Ez oldal felől már mozogni kezdett valami, az ajtó hasadékan világosság látszott át és stentori hang szólalt meg.

— Ki jár itt? kérdező e hang durván.

Ezzel kinyílt az ajtó és küszöbén óriás jelent meg, kinek szemében villámok cikkáztak. De mihelyt észrevette a felgyelölt, arca kiderült.

— Ah! ah! ön az, Ducoudray papa? mondá barátságosan. Ph! valjon mit kereshet itt ily időben?

— Hát nem ön küldött én hozzám az imént?

— Én! mondá az óriás, és valjon kit?

— Hordárt.

— Mi végre?

Laptulajdonosok: a szerkesztők.

Apró hirdetések.

Piac-utcán 5 szobás udvari lakás mellékhelyiséggel, esetleg 2 garcon lakásnak választható, de irodának különösen alkalmas, azonnal kiadó. Telefon 518.

Megbízható bejárónő felvétetik egész napra. Könyvvél jelentkeznek Teleki-utca 15 sz. a.

Aki kosztos gyerekeket megbízható családnál elhelyezni akar és amely család gyerekeknek kosztot adni hajlandó, a lap kiadóhivatataiban jelentkeznek.

Három szoba, előszobával, fülkével és minden mellékhelyiséggel ellátva a Péterfia-utca közepén kiadó szeptember 1-re hatszáznyolcvan korona béren. Cim a kiadóhivatatalban.

Két szoba konyha gyermektelen házaspárnak kiadó. Cim a kiadóhivatatalban.

Két-három urigyerek szeptember 1-től a Fő-utcán teljes ellátást és figyelmes gondozást nyerhet uricsaládnál. Cim a kiadóhivatatalban.

Eladó egy szalon garnitúra, ágyak, szekrények és egy nagy három ajtós garderober. Deák Ferenc-utca 10.

Hőmérő cseréjé, szováci és püspök-ladányi, darabos és oltott mész, cement, kátrányos jedéllemez olcsó árban kapható raktáromban. Goldstein Jenő Satétrom-utca 12. szám.

2 szoba és konyha minden hozzávalóval Hunyadi-u. 18. sz. a. azonnal kiadó.

Egy nagykorú fodrászsegéd felvétetik 30 kor. havi fizetéssel és teljes ellátással. Cim a kiadóban.

Egy rendkívüli erős, két ló után való szekér jujányos áron eladó Miklos-utca 40.

Elsőrendű szakácsnő kitünő bizonyítványokkal, ki a főzés minden ágában kiválólyt nyújt, azonnali belépésre állást keres. Cim a kiadóhivatatalban.

Egy szoba butor eladó. Cim a kiadóhivatatalban.

A Csapó-utca 10. számú ház szabadkézből eladó. Értekezhetni lehet az emeleten.

50 méter hosszú világos földszinti helység irodának, esetleg más célra is azonnal kiadó. Cim Gyenes Antal Csapó-utca 6.

Három szobás lakás előszobával s az összes mellékhelyiségekkel átadó. Gyenes Antal Halköz 4.

A bécsi, londoni és párizsi kiállításokon aranyéremmel és oklevéllel tüntették ki

a **Fáy-arczcrémet**
Fáy-szappant
és **Fáy-poudert**

mint legjobb arczszépítő szert, melynek használatától minden szeplő és májfolt 3 nap alatt eltűnik! Ára 1—1 korona. Kapható a készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszertárában

Kossuth-u. 8. (a színház mellett).

MAGYAR KÖNYVTÁR Szerkeszti **RADÓ ANTAL.**

Juniusi ujdonságok:

667. szám. Kozma Andor

IRÓI ARCKÉPEK. IV.

Gyulai Pál, az ember és a költő.

Ára 30 fillér.

668-669. szám. Molnár Ferenc

BÁRÓ MÁRCIUS ÉS EGYÉB ELBESZÉLÉSEK.

Ára 60 fillér.

670. szám. Strindberg

TÖRTÉNELMI MINIATÜRÖK.

Fordította Schöpflin Aladár.

Ára 30 fillér.

Bőrönd

manikür

RETIKÜL

Utikészlet

kényelmes

= részletfizetésre. =

Szénási és Kardos R.-T.

Budapest, V., Váci-körut 22. félemelet.

∴ Jegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. ∴

NIGRIN

A bőr tartósságát

csak úgy érhetjük el, ha **kizárólag** vagy **Fernolend-féle cipőkenőcsöt**, vagy a finomabb minőségű bőr-cipőkhöz felette alkalmas **Fernolend-féle „NIGRIN“ fénykrémet** használjuk. Ezek gyorsan a legszebb fényt adják.

Kapható mindenütt.

St. Fernolendt, császári és kir. udvari szállító
WIEN. — A gyár 77 év óta áll fent.

Tekintettel az előre haladott időnyre

nyári, selyem-, cérna, s florkeztyüket :

rendkívüli olcsó árban árusítok.

Schön Sándor

keztyü, kötszer és orvosi műszertára

Debrecen, Piac-utca 14. Csapó-u. sarok. (Bikával szemben).

Gyomorgörcs, kólíka, étvágytalanság és általában gyomorbetegségeknel a legkitünőbb háziszser a

Hollandi Gyomorcseppek

Egy üveg ára 40 fillér.

Kapható

Mihalovits Jenő

gyógyszertárában Debrecenben

Zománc-cimta

szükségeit = a

Debreceni Nagy Ujság
 kladóhivatalában szerezze be
Piac-utca 79. Telefon 689.

Nagyobb munkáknál külön árajánlat!!

Félix-fürdő téli és nyári gyógyhely

Európa leggazdagabb kénes hévvizforrása. Viz hőfoka 49 C. 17 millió liter napi vízmennyiség.

Csuz, köszvény ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a páratlanul gyógyhatású fürdő gyógyforrásait. — Pensio rendszer október 1-től május hó 1-ig. Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba, egyszeri fürdés a Ferenc-fürdőben pokrócozással hetenként 56 koronába kerül.

A Viktor-szálló folyosója össze van kötve a fürdőkkel. A folyosókon levő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirda, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdőtelepen. — Prospektust küld az igazgatóság.

TOJÁS

olajszappan csak a Müller J. L. névvel
 több mint 35 év óta valódinak elismert.